

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Systema corporis naturalis - Cod. Ettenheim-Münster 301

[S.l.], [17. Jahrh.]

Caput Imum

[urn:nbn:de:bsz:31-130997](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130997)

Caput I^{um}.

De Principiis Corporis Naturalis.

§ 1.

Entia illa, quae sensus nostros afficiunt, et ex quibus
tanquam partibus mundus hic affectabilis coalescit, Corpora
a nobis appellantur.

§ 2.

Erant olim insanae mentis Philosophi, qui certitudinem
existentiae corporum negabant, dicentes, nihil nos certi per
sensus cognoscere posse, eoquod nunquam certi simus,
vigilemusne, an somniemus, adeoque nos quidem Ideas
corporum habere dicunt, non autem scire, an revera existant.
unde et Idealistae dicuntur; quorum insaniam proposuisse
refutasse est. Cum enim corpora sensu semper vivido,
constanti et uniformi percipimus, ac ab eis continuo etiam
nonnunquam inviti validissime afficimur, ea existere
necesse est, ut Deum perpetuo nobis illudere, quod absit.
vid. dicta in discursu prelim. in univers. philo.

§ 3.

Corpora sunt entia composita, quia innumere sectio-
nes et divisiones corporum, quas nemo non quotidiana ex-
perientia compertas habet, manifeste probant, corpora
ex partibus certa ratione junctis ^{constitutis} ~~compositis~~
atque ens, quod ex partibus certo modo conjugatis coalescit,
ens compositum est, ut ex ontologia, imo ex ipsa signi-
ficatione nominis constat, ergo D.

Partes illae dicuntur materia prima corporum, seu principia, et quidem vel primaria seu primitiva, id est ea, ex quibus corpus ita componitur, ut ea ex aliis non componantur: vel secundaria, seu derivativa, quae quidem corpus component, sed ipsa ex primitivis coalescunt; ut sunt v.g. minime particulae, ex quibus dein majores, et haec hinc moleculae, ac partes majores sensu perceptibiles, atque demum integra corpora exurgunt. Illae vocantur elementa corporum, seu prima illa initia ac voluti stamina, ex quibus corpora primo coalescunt, et in quae ultimo saltem cogitatione resolvuntur.

Essentia corporum sita est in natura elementorum, et in modo, quo ea junguntur. Nam ex ontologia constat, entis compositi essentiam in partium indole et modo, quo ea inter junguntur, sitam esse; sed corpora entia composita sunt, ergo eorum essentia in partium tum natura tum conjugatione sitam esse necesse est. Subsumo. Atque essentia corporum non sita est in natura partium majorum, in quibus resolutio, quae ulterius in minores dividi potest, cum et ipsa sint entia composita: ergo in natura elementorum, in quibus resolutio corporum terminatur. ipsa primum elementa sunt materia corporum, conjugatio vero illorum forma dicitur, quia per hanc fit, ut corpus sit potius hoc quam aliud. et haec forma quaedam essentialis est, seu substantialis, ut ajunt; licet enim partibus non necessario conveniat, ea tamen toti composito, quatenus composito, essentialis est. Schol. multitudo partium hinc seu elementorum corporis dicitur massa, extensio vero eorum volumen corporis. Jam his praesuppositis sit.

Articulus unicus
De
Primitivis corporis principiis

§ 6.

Per principia primitiva corporis intelligimus ea, ex quibus corpus primo constituitur et in quo ultimo resolvi intelligitur, et quae ex aliis non componuntur, atque adeo non nisi ex nihilo oriuntur. §. 4.

§ 7.

Dum de primis principiis seu elementis corporum quaerimus, non volumus, ea primitivis a Deo producta, et ex eis dein corpora formata fuisse, nam Deus ea uno verbo simul creavit. gen. i. sed ideo duntaxat de his elementis quaestione institui-
mus, ut naturam corporum indagemus.

§ 8.

varia circa haec sunt philosophorum opiniones: 1o aliqui veterum assignant pro principio primo corporum 4 nota elementa sc. terram, aerem, ignem et aquam: at perperam; nam et haec ipsa ex partibus composita sunt, ac propterea compositorum prima elementa esse nequeunt, 2do alii statuunt particulas minimas similares, ita, ut eas ex minutissimis partibus, oculus ex minimis oculis componatur. Haec autem opinio ex eo ridicula evadit, quod sequatur, hominem componi ex parvis homunculis. miramur Domum Buffon hanc ineptiam adoptasse. Tom. 2. hist. natural. 3tio. Chymici vulgaria sua 5. elementa statuunt mediate corporum principia, scil. Sal, seu Substantia Lapidam, Sulphur seu liquorem oleosum, Mercurium, et Spiritum

57

id est, liquorem oleosum, Phlegma, id est aquam et terram,
seu substantiam pulverariam; utpote in qua arte resolvi
possunt corpora. at ipse il Boerhavius, cujus auctoritas
in rebus chymicis plurimum valet, testatur, elementa ista
ex aliis composita esse 4to Epicurus et Gassendus corpora
quaeque constitui existimant ex atomis seu particulis minimis
homogeneis extensis quidem et figuratis, at tamen intrinsecè
indivisibilibus, verò hoc opinio se ipsam destruit. Nam quod
est extensum, debet habere partes, et consequenter intrin-
secè indivisibile esse nequit. 5to. Cardesius ex materia
homogenea turbida potissimum nata in duplex elementum,
subtilissimum nempe, globulosum, et crassum distincta omnia
corpora coalescere putat. at hoc Systema ingeniosam fabulam
magis, ac dilirantis somnium sapit, quam verisimilitudinem;
unde et hodie ab omnibus exploditur. 6to. Peripatetici
materiam primam rerum omnium definiunt, quod nec quid,
nec quale nec quantum, nec aliquid eorum, quibus ens determinatur,
sit tamen subjectum rerum omnium. ergo nihil est, aut ens
merè fictitium, contradictionem involvens, terminus inanis,
et ejus idea deceptiva, aut saltem vaga, sicut idea substantiae
Spinozae. 7mo. demum recentiores philosophi Leib-
nitzius, Baschovitchius et alii communiter pro prin-
cipiis primis corporum statuunt entia simplicia, et
quidam juxta Baschovitchium homogenea, prorsus inextensa et
quorum nullo sunt partes; quaeque sint vere, substantiae
materialis quidem, non quod ex materia factae sint, sed
quia materia corporum sunt.

6. Porro haec entia simplicia seu corporum elementa a Leib-
nitio vocantur monades id est, unitates; quia ex his corpora
componuntur velut numeri ex unitatibus; à Boscho utrius
autem puncta: quia omni extensione carent, perinde ac
puncta mathematica. Quamvis sit nostra circa haec opinio,
sequentibus § § phis aperimus.

§. 9.

Elementa corporum sunt entia simplicia. Ratio est. 1°
Essentia corporum, que in partibus indole et modo conjunctio-
nis sita est, ex partibus eorum compositis intelligi nequit,
ergo ea vel nunquam intelligi poterit, quod absurdissimum
est, vel intelligi debet ex partibus corporum simplicibus, et
consequenter dantur elementa simplicia. ant. prob. distincta
et completam ideam entis compositi habere non possumus,
nisi ipsius partes sint simplices. ergo. ant. prob. nisi
partes ipsius sint simplices, sed ipse partes minores
et minores compositas, querenti quid ens compositum
sit, non possumus respondere, nisi quod sit ens ex con-
junctis pluribus entibus compositis conflatum; quod utique
est obscurum per eoque obscurum explicare: ergo idea clara
et distincta entis compositi ex solis entibus compositis
non datur, imò impossibilis est; cum autem experientia
repugnet, nullam ens compositum possibile esse, evidens
quod est, ens compositum vere ex simplicibus coalescere.
2do si in corporibus non datur partes simplices, nequidem
dabitur ratio sufficiens, cur corpora entia composita sint,
ergo elementa corporum entia simplicia sunt. ant. prob. ex notione
compositi intelligi non potest, cur ens aliquod compositum
sit, ut ex praecedentibus patet: ergo ratio sufficiens non in
composito, sed in ente simplici querenda est, sicut nec ratio
sufficiens numeri in numero, sed in unitate queri debet.

7.

Ratio In divisione corporum tandem ad terminos perveniri
debet, ultra quos proceci porro non possit: ergo deve-
niendum est ad entia simplicia omnis divisionis incapacia.
ant. prob. Si corpora nullas partes habent, in quibus divisio
tandem finiatur, eorum divisio in infinitum continuari poterit.
atque hoc nihil absurdius cogitari potest: ergo m. prob. Si
divisio in infinitum continuari potest, in quovis corpore
in finitus numerus partium realiter distinctarum continetur,
atque adeo numerum realem infinitum existeret necesse est. atque
hoc est absurdissimum: ergo neque obest, quod aliqui respon-
deant, in divisione corporis deveniri tandem ad ejusmodi
minutias, quae, licet partibus adhuc consistant, extrinsece
tamen ulterius dividi non possint, quin tota ipsa et ipsomet
partes reales habet perirent. nam hoc contra sanam phi-
sicae supponuntur, in cuius, quodcumque partes reales habet,
dividi posse concipitur. ubi igitur divisio corporum in
partibus aliquibus desinit, haec simplices sunt et partes. Dein
compositum non ita interire potest, ut in nihilum abeat;
sed duntaxat nexus partium solvitur, et dissolutio novae
partes manent, quae non nisi abeundo in nihilum interire possunt.

§ 10.

Elementa corporum sunt entia prorsus inextensa, extensa
enim est, quod partibus extra se positis et ad sensum
conjugatis congruat: atque elementa utpote simplicia omnibus
partibus carent: ergo ea etiam omni extensione carere
necesse est.

¶ Corrol. Igitur quodlibet corporis elementum unico duntaxat
individuo totq; loci puncto continetur. Item elementa
corporum seorsim sumpta omnis figure expertia sunt,
quia figura limes extensionis est.

Schol. Sunt, qui elementa quidem simplicia et partibus
carentia fateantur, at nihilominus tamen quaedam minima
sua virtuali extensione gaudere existimant. at si minima
extensione sibi imaginantur, facile etiam minima compositione
in elementis imaginari possunt, tametsi eam, ratione
convicti, in elementis locum habere negent. Extensio quippe
indical partes, et huc compositione. ut an putent illam
elementis convenire extensione, que aliam extensione simplex
atq; existentia definitiva appellari, spiritibusq; tribui
soler, qua illi, utut simplices, non unum tantum locum individuum,
sed a determinatam quoddam spatium ita occupari posse
dicuntur, ut toti in toto illo spatio, et toti in quavis ejus
parte existant & vera nunquam evanescant. elementis autem
materialibus genus existentie tam insolens et mirabile, atq;
a corporum, que ex illis fiunt, existentia tam alienum con-
venire. Imo contrarium aperte constat, nam extensione
corporum ita semper respondere multitudini partium, ut
spatii, in quo corpus quodcumq; existit, pars quaelibet
minima, quam quidem nobis sensu aliquo discernere liceat,
a distincta corporis particula occupatur, experientia certum
est. Ergo habita ratione analogie, merito inferitur, etiam
quavis locum individuum, sive quodvis individuum spatii
punctum: locus enim non nisi punctum est: a distincto seu
lingulari puncto individuo materie occupari. Deniq; ut con-
tendunt illi, aliqua extensione elementorum necessaria esse, ut
ex eis corpus extensam coalescere possit & vera falluntur, non ad
confundendum extensum elementis extensis hanc quaquam
oposere, dein ego patebit.

Verisimillimum est, omnia corporum elementa esse omnino⁹
homogenea seu sibi simillima. quod sic probo. 1° si elementa
 non essent homogenea sed heterogenea, ut vult Leibnizius, deberent
 vel figura vel magnitudine vel viribus quibusdam differre. Atqui
 figura et magnitudo seu extensio elementis non convenit. Spraud.
 et nulla ratio adeest, ut elementis aliis aliis et non potius omnibus
 eadem vires attribuamus. ergo. 2do omne massarum discrimen
 a sola dispositione et diversa combinatione elementarum derivatur.
 ergo elementa ipsa homogenea esse nihil prohibet; praecipue
 quia ad hanc homogeneitatem in elementis; et discriminis
 rationem in massis ipsa nos analogia natura ducit, nam
 cum vi operationum chymicarum ad adeo paucos numero, et
 ad adeo minus inter se diversa principiorum genera in
 corporum analysi deveniatur, id ipsum indicio est, quo ulterius
 possit promoveri analysis, eo ad majorem simplicitatem
 et homogeneitatem deveniri debere, adeoque in ultima
 demum resolutione adaequam quidem principia indiscernibilia ⁹
 et rationis sufficientis a Leibnizio usque adeo deprecata ^{homogeneitate}
 nihil omnino possunt. ^{et simplicitate}
^{summa, contra}

Schol. ad perfectam similitudinem duorum requiritur consensus
 in omnibus omnino proprietatibus, quae ad speciem vel essentiam
 pertinent. Barro Leibnizius suam sententiam, quae negat, fieri;
 ut duo perfecte sint similia, vocat principium indiscernibilium,
 propterea quod illa discerni non possunt.

Entia simplicia vere substantia sunt. constat quippe ex ontologia,
 non dari substantias nisi simplices; dubitari vero nulla ratione
 potest, quin corpora aliquid substantiae habeant, cum totius
 accidentia insint, quae extra substantiam esse nequeunt. ergo cum
 sola elementa in corporibus simplicia sint, perspicuum est,
 elementa esse substantias, materiales scilicet. §. 8. 1.

10. Schol. cum manifestum sit, in ente composito nihil substantia
esse quam partes, e quibus illud componitur, ens compositum
potius pro collectione plurium substantiarum inter se consocia-
tarum, quam pro substantia una habendum est. Interim nil
vetat, quin substantia composita dicatur ex substantiis
simplicibus, quae proin nil aliud est nisi multitudo substan-
tiarum simplicium. Jam his positus responderi debet ad objec-
tiones, quae contra §9. et seqq. fieri possunt.

Solvuntur objectiones ~ ~ ~

Obj. 2. mo: Nullam nobis efformare possumus ideam elementi
simplicis prorsus inextensi: ergo non datur.

R. D. ant. nullam nobis possumus efformare ideam ope sensuum,
sua aduenticia. Cont. ope reflexionis seu factitia. Stant. et C.

Cum enim elementa singula vires exerant nimis tenues ad mo-
vendas fibras et propagandum motum ad cerebrum, ac insuper
partibus et extensione careant, sensus nostri ea nunquam perci-
pere poterunt; quamobrem ad concipiendum punctum inex-
tensum reflexione opus est. Igitur concipere punctum inextensum
ad existentiam pervenire, et certis viribus instrui, et ideam
inextensi materiae puncti efformasti.

Inst. 2. o. Idea realis ejus non habetur, cujus nulla est essentia:
atque elementi simplicis nulla est essentia: ergo in prob.
essentia rei consistit in suis determinationibus primordialibus,
et consequenter in aliquo positivo: atque omnia, quae de
elementis simplicibus dicuntur vere negativa sunt, scilicet
inextensa, sine partibus ergo.

R. N. utramq. nam vires motrices, quae in elementis insunt,
et de quibus suo loco tractabimus, vere illarum naturam
constituunt, quae utiq. aliquid positivi sunt.

Inft. 200. Elementa non sunt, nisi puncta Zenonica, quorum
impossibilitas jam sufficienter demonstrata est, aut sunt puncta
mere mathematica: ergo illorum non datur idea realis.

Ri. H. ant. Puncta Zenonis quippe vere contradictionem involvunt.
dicuntur enim inextensa, sed tamen se invicem contingentia,
quod autem fieri nequit sine compenetratione, ut infra dicemus,
et consequenter repugnat, ex eis fieri extensum. Item puncta
mathematica mere imaginaria sunt, ac proin non tantum
nullis viribus sunt praedita, verumne existant quidem extra
cogitationem. ad ea puncta, quae nos pro corporum elementis
statuimus, et existunt reipsa ac viribus pollent, esse invicem
immediate non contingunt. sed de hoc postea.

Inft. 210. Id, cujus ideam habere possumus, vel est substantia
vel modus: atqui elementum simplex modus non dicitur,
sed nec substantia dici potest: ergo in prob. elementum
simplex nullas habet proprietates; imo eidem nulla inesse
possunt accidentia. atqui tamen hoc proprium est substantiae.
ergo id.

Ri. H. idem. nam revera impenetrabilitas, mobilitas et gravitas
non modo corporum, sed et elementarum proprietates sunt.
ratione autem aliarum proprietatum v. g. raritatis, densitatis,
fluiditatis & et multo magis ratione accidentium seu modorum,
cum hi potissimum a numero, situ, conversione et necesse
partium dependant, esse non singulis elementis, sed eis
consociatis duntaxat convenire possunt.

Inst. 4to. Si elementum simplex est substantia vel est materialis, vel spiritualis: quidquid dicitur non subsistit: ergo m. prob. non est spiritualis, ut ipsi fatemur: non est materialis, quia non est materia: ergo.

R. D. ant. Quia non est materia, id est, non est factum ex materia: utpote per creationem productum / C. ant. non est materia corporum N. ant. et C. ex entibus quippe simplicibus coalescunt corpora tanquam ex materia.

Inst. 5to. Materia essentialiter est extensa et partes habet: ergo si elementum est materia, est extensum, et partibus constat.

R. D. ant. Materia composita, id est, corpus C. ant. materia simplex, et ex qua corpus coalescit. N. ant. et C.

Inst. 6to. omne ens simplex est spiritus, non materia: ergo id.

R. D. ant. omne ens simplex vi sentiendi, percipiendi, cogitandi, volendi id praeditum C. ant. ens simplex, quod praese partibus caret. N. ant. et C. substantia quippe seu ens dividitur in ens compositum et simplex, et hoc in cognoscens et non cognoscens, cuius modi sunt elementa corporum, vid. log. secte. art. 5. §. 10. lib. 4.

Inst. 7imo Leibnitiis elementis simplicibus perceptionem et appetitum tribuit sine ad perceptionem quidem seu reflexione ad perceptiones habitas: atque perceptio est actus entis simplicis spiritualis: ergo.

R. D. M. Tribuit perceptionem, sed perperam, et que ex natura elementorum non fluit. C. M. Secus N. M. et con m. N. Cons. Leibnitiis occasione sui Systematis de harmonia praestabilita in hunc et alios errores prolabi nequa habuit.

Inst. 8vo. Sactem elementa simplicia non sunt nisi ipsa materia prima Peripateticorum, cuius tamen ideam deceptivam esse iam omnibus constat: ergo. ant. prob. Illa materia prima est extensa, seu non quanta, sine forma seu figura est homogenea, est materia rerum omnium, sicut nos de elementis dicimus: ergo.

R. N. ant. ad prob. N. cons. Siquidem materia illa non habet
essentiam, quia non est quid, nec habet qualitates seu proprietates,
quia non est qualis; nihil autem concipi potest quod nec sit
quid nec quale. Est igitur duntaxat substantia vaga, in imagi-
natione et non actu existens.

Obj. 2do. Corpora sunt in infinitum divisibilia: ergo non
componuntur ex partibus simplicibus.

R. D. ant. Id est, ope phantasiae concipi possunt quasi in infi-
nitum divisibilia. C. a. vere et realiter. N. ant. et cons. alias
enim corpora continerent numeros seu partes illas reales infi-
nitas, quibus nihil absurdius cogitari potest.

Inst. non est possibilis resolutio corporum usque ad elementa
simplicia: ergo haec non dantur.

R. D. ant. Non est possibilis virtute humana. C. ant. Cum enim
successive deveniri oporteat, ad corpuscula minutissima, quae
sensus omnino fugiant, facile capimus, cur virtute humana
non possit fieri eiusmodi resolutio. virtute altiori v. g. angelica,
aut omnino divina. N. ant. et cons.

Obj. 3tio. Singula corpora deprehenduntur esse extensa: ergo et
talia sunt elementa. Cons. prob. legitimo ratiocinio ex impenetra-
bilitate corporum inferitur impenetrabilitas elementarum: ergo
etiam ex extensione corporum etiam extensio elementarum.

R. no. R. etory. arg. Corpora composita et sensibilia sunt: ergo etiam
elementa corporum sunt composita et sensibilia; quod autem
falsissimum est.

R. 2do. N. C. et parit. Disparitas est, quia extensio est proprietas
corporum a ratione entis compositi et a modo compositionis
dependens; ideo legitimo ratiocinio non inferitur, extensione
etiam elementis competere: contra, cum impenetrabilitas sic
non pendeat, sed precise materiae proprietas sit, legitime
concluditur, eam etiam elementis propriam esse. De his
plura mox postea.

14. Obj. 4to. Ex intensis elementis non potest concipi fieri
extensum corpus. ergo C. ant. prob. extensum et compositum
partibus distinctis constant: ergo constare non possunt
ex rebus, quae partibus destitute sunt. cons. prob. esse partium
jam supponit extensionem. ergo D.

R. 10. hanc argumentationem vix nomen par para logis mihi
mereri, quia vitio nimis aperto laborat. Sumitur enim
pro principio demonstrationis, quod in questione est;
Sic. compositum et extensum non posse constare ex rebus,
quae partibus destitute sunt. nonne unitas unitas pars numerus
est, licet ipsa numerus non sit. 2.

R. 20. Dissi. ant. Si elementa corporum in conjugatione ad
contactum mutuum immediatum perveniant. C. ant. et ideo
ex punctis rationis inextensis et se contingentibus nequit
fieri extensum, ut jam supra diximus. Si non perveniant
ad contactum mutuum; N. ant. et cons. nam si non perveniant
ad contactum mutuum, sed minimo intervallo a se invicem
sejunguntur, facile intelligitur, ea dividuum spatium implere
debere, et consequenter ex eis confici extensum. De quopura. C. 10.
ad 2. N. Cons. iuxta 1. respons. ad 2. N. ant. nam ratio sufficiens
extensionis corporum non est ipsa extensio, sed extensio positio
et unio partium; sic enim corpora extensa fiunt licet
partes extense non sint.

Inst. 10. Unitas inextensa et extensa, seu simplicia et composita
sunt sibi opposita: atqui intelligi nequit, unum oppositum
ex altero aliquoties sumpto effici posse: ergo.

R. D. m. effici. id est, unus et eisdem cum illo operante fieri posse.
C. m. id est, componi posse N. m. et cons. composito enim precise
in conjugatione partium sita est; haec enim sola est ratio, cur partes
unum totum constituent. Imo ratio compositi non intelligitur nisi
ex partibus simplicibus ex S. 9. sic etiam unitas numerus non est,
et tamen ex pluribus unitatibus exurgit numerus.

Influo: ex pluribus finitis non potest fieri infinitum. ergo ^{15.}
ex pluribus inextensis extensa.

R. N. Cons. disparitas est quia infinitas est determinatio absoluta entis que a compositione minime pendet, atq; adeo toti minime convenit, nisi partibus conveniat. quamvis preterea alia ratio sit, cur ex finitis infinitum coalescere nequeat. nam cum numerus infinitus impossibilis sit, evidens est, ex partibus reipse distinctis finitis non posse totum infinitum fieri. ~~Compositio~~ Compositio vero seu compositum est determinatio comparativa, que in sola multitudine et conjunctione partium sita est, ac toti convenire potest, licet singulis partibus seorsim acceptis non conveniat, quemadmodum quoque partes ipse simul junctae multitudinem conquire possunt, qualis nulla earum seorsim est.

Obj. 5to. experientia comperimas, rerum omnium corporarum tantam esse dissimilitudinem, ut nec duo unquam folia prorsus similia in amplissimis sylvis reperiantur: ergo nec elementa homogenea seu similia esse credenda sunt. R. N. Cons. nam omnis hec rerum corporarum varietas et dissimilitudo a sola diversa partium conjugatione proficiscitur, igitur corpora possunt esse dissimilia, quin talia sint elementa; dissimilitudo enim est determinatio comparativa utpote a compositione pendens, adeoque ope inductionis ad elementa requiritur extendi.

Influo: si elementa essent homogenea seu inter se simillima non possent ex eis componi diversissima hec, que cernimus corpora: ergo.

R. N. ant. nam facile concipimus ex varia conjunctione elementorum primo oriri minimas particulas, quae corpuscula primitiva vocantur et ex horum varia combinatione paulo majores, quae corpuscula derivativa dicuntur, tum vero ex horum conjugatione molecula majores, et ex his partes majores ac sensu percipibiles, atque ipsis denique integra corpora coalescunt. En imaginem quandam eorum, quae certimus in natura. Ponamus ea homogeneis sibi ^{near} simillima significatibus puncta se se non contingant ~~sed~~ quidem sed tamen sibi ad se vicina, ut intervalla non nisi ope microscope discerni queant: ex his tandem elementis offeruntur diversa litera seu corpuscula primitiva, et his syllaba, ac ex istis voces integra, ac denum incredibilis multitudo multitudinis diversarum librorum. Jam ponamus incaper ex istis punctis homogeneis varie junctis non nisi 24. diversas oriri notas alphabeti: longe plures enim cresci possunt: numerus notarum 24. juxta Schottii in sua mag. univ. induere potest diversarum dispositionum. Lituum d. 620. Scabillibus 449 quintillions. 402 quadrillions. 723 trillions, 229. billions, 439. millions. 56000. Jam applica haec imaginem reipso vid. Boschov. theoria

Influo. Si duo quaedam individua perfecte sibi similia nulla esse ratio sufficiens cur unum in isto, alterum in illo loco a Deo poneretur: aliquid quidem agere sine ratione sufficiente sapientiae Dei respugnat. ergo.

R. D. ill. nulla est ratio sufficiens, quae rebus creatis ipsis continetur. C. H. que in ipsa Dei liberrima voluntate continetur. R. ill. quis autem demonstrabit unquam ad ipsiusmodi actiones independentem Dei voluntatem per rationem aliquid sufficientem, quae in rebus creatis continetur, determinari debere.

Influo. Si duo individua perfecte essent sibi similia, ea nequaquam discerni possent.

absurdum. ergo.
R. P. ill. essent similia tum in omnibus proprietatibus, quae ad speciem et essentiam pertinent, tum in his, quae individuum differentias vocamus. C. H. in illis locis, et illi est sic dist. m. d. corp. Equidem duo similia consentiant in omnibus omnino proprietatibus, quae ad speciem vel essentiam pertinent, discrepant vero in his rebus, quae individuum differentias nominamus, haec hoc esse, quod in una re insit, et non in alia. haec differentia scilicet ab infinita intelligentia perspicui possunt, licet a nobis non cognoscantur. Imo scilicet ratione loci quomodo similia differrent, ea autem certe, quae sic differunt, discerni possunt. At certe nos individua, quae reipso discernimus, non nisi per notas mutabiles o. g. loci, temporis et inter noscere solemus, ut dicimus in Logica.